

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญ และปัญหา

ปัจจุบันกระแสเรื่องการดูแลและรักษาสุขภาพร่างกายกำลังเป็นที่นิยมในคนวัยทำงานและผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก ทั้งการออกกำลังกายแบบต่างๆ การนอนหลับพักผ่อน การท่องเที่ยวเพื่อลดความเครียดจากการทำงาน รวมไปถึงการเลือกกินอาหารที่ดีมีประโยชน์และปลอดภัยหรือสารเคมี ดังนั้นการเกษตรในปัจจุบันจึงต้องตอบสนองกับความต้องการของผู้บริโภค โดยเฉพาะการทำเกษตรอินทรีย์ เป็นทางเลือกหนึ่งในการปรับระบบการผลิตทางการเกษตรแบบองค์รวมที่เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศ รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพโดยเน้นการใช้วัสดุธรรมชาติ หลีกเลี่ยงการใช้สารจากการสังเคราะห์ และไม่ใช้พืช สัตว์ หรือจุลินทรีย์ที่มีการดัดแปลงทางพันธุกรรม

งานด้านปศุสัตว์มูลนิธิโครงการหลวงได้ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ปีกตามคู่มือการปฏิบัติการเลี้ยงสัตว์ที่ตีพิมพ์ที่สูง (RPF-GAP) และเริ่มมีการวิจัยเพื่อผลิตไข่ไก่อินทรีย์ สุชน และคณะ (2558) ได้ทดสอบการเลี้ยงไก่ไข่สายพันธุ์ลูกผสมการค้า จำนวน 100 ตัว โดยให้อาหารหมักจากเศษพืชและรำละเอียดผสมกับอาหารชั้นในอัตรา 9:1 พบว่า แม่ไก่ให้ผลผลิตไข่เฉลี่ย 55.8 เปอร์เซ็นต์ โดยมีต้นทุนฟองละ 0.84 บาท นอกจากนี้ยังมีการทดสอบเลี้ยงไก่เนื้อพันธุ์ลูกผสมในระบบอินทรีย์ พบว่ามีอัตราการเจริญเติบโตที่ค่อนข้างดี โดยเลี้ยงที่ระยะเวลา 4 เดือน มีน้ำหนักระหว่าง 1.5-1.7 กิโลกรัม ขณะที่การเลี้ยงสุกรอินทรีย์ของฟาร์ม Gelstrupgard Øko มีการเลี้ยงแบบปล่อยทุ่งโดยมีอัตราส่วนของแม่สุกร 7 ตัวต่อพื้นที่ 1 เฮกตาร์ และมีการหมุนเวียนพื้นที่เลี้ยง 1 รุ่น/ปี โดยแม่สุกรให้ลูก 2 รุ่น/ปี หย่านมลูกสุกรที่อายุ 7 สัปดาห์ และเลี้ยงขุนเป็นเวลา 180 วัน มีน้ำหนักระหว่าง 150-160 กก. โดยมีการผสมอาหารเลี้ยงและมีการสั่งซื้อวัตถุดิบมาจากแหล่งอื่นๆ จะเห็นได้ว่าปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการทำปศุสัตว์อินทรีย์ คือ การหาแหล่งวัตถุดิบอินทรีย์เพื่อนำมาทำอาหารเลี้ยงสัตว์

ทั้งนี้ สุทธิพ และคณะ (2561) ได้ศึกษาการผลิตวัตถุดิบพืชอาหารสัตว์อินทรีย์ โดยปลูกพืชอาหารสัตว์อินทรีย์ในพื้นที่สถานีเกษตรหลวงปางดะ อ.สะเมิง จ.เชียงใหม่ ได้ผลิตถั่วเหลือง ถั่วเขียว ข้าวโพด และข้าวสาลีในระบบอินทรีย์ มีปริมาณของผลผลิต เฉลี่ยเท่ากับ 161.6 244.56 1,101.37 245.47 กิโลกรัมตามลำดับ ซึ่งเป็นแหล่งโปรตีนและพลังงาน สำหรับประกอบเป็นสูตรอาหารเพื่อเลี้ยงสัตว์ในระบบอินทรีย์ และในปี พ.ศ. 2562 ได้ศึกษาการผลิตวัตถุดิบพืชอาหารสัตว์อินทรีย์เพิ่มเติม โดยเตรียมพื้นที่แปลงทดสอบขนาด 2x5 เมตร ทำการปลูกพืช 5 ชนิด ได้แก่ ข้าวโพดถั่วเหลือง ถั่วแขก งาดำและงาขี้ม่อนในพื้นที่อินทรีย์ของสถานีเกษตรหลวงปางดะพืชทุกชนิดได้รับปุ๋ยอินทรีย์และน้ำไม่จำกัด ผลการทดสอบ พบว่าผลผลิตข้าวโพด เท่ากับ 600 กก./ไร่ ถั่วเหลือง เท่ากับ 150 กก./ไร่ และถั่วแขกฝักสด เท่ากับ 400 กก./ไร่ ขณะที่เมล็ดถั่วแขก เท่ากับ 150-180 กก./ไร่ งาดำ เท่ากับ 84 กก./ไร่ และงาขี้ม่อนเท่ากับ 80 กก./ไร่ นอกจากนี้ยังทำการศึกษาสูตรอาหารเบื้องต้นสำหรับเลี้ยงสัตว์ในระบบอินทรีย์ ได้แก่ อาหารสำหรับการเลี้ยงไก่ ปริมาณโปรตีน 17.3% พลังงาน 2,800 Kcal/กก

สูตรอาหารสำหรับสุกรระยะขุน (หย่านม-น.น 60 กก.) มีปริมาณโปรตีน 17% พลังงาน 3,140 Kcal/กก. แต่อย่างไรก็ตามยังขาดข้อมูลการนำอาหารไปใช้เลี้ยงสัตว์ในระบบอินทรีย์บนพื้นที่สูง

ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยครั้งนี้จึงศึกษาสูตรอาหารอินทรีย์ สมรรถภาพการผลิตของสัตว์ปีกและสุกรในระบบอินทรีย์ อีกทั้งศึกษาต้นทุนการเลี้ยงสัตว์ปีกและสุกรในระบบอินทรีย์ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อส่งเสริมการทำปศุสัตว์ในระบบอินทรีย์ให้แก่เกษตรกรบนพื้นที่สูงให้เกิดผลตอบแทนสูงสุด และสามารถขยายผลไปสู่ผู้ที่สนใจอื่นๆ ต่อไปได้

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาสูตรอาหารที่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงสัตว์ปีก (ไก่เนื้อและไข่) ในระบบอินทรีย์บนพื้นที่สูง
- 2) เพื่อศึกษาสูตรอาหารที่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงสุกรในระบบอินทรีย์บนพื้นที่สูง

